

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5122-5123/2566

นาย ป. กับพวกโจทก์ เทสบาล ว. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1304, ป.ที่ดิน มาตรา 2, ป.ที่ดิน มาตรา 4, ป.ที่ดิน มาตรา 9, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ.2457 มาตรา 122, พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 122, พ.ร.บ.ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 5

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อที่ดินพิพาทซึ่งเป็นที่ดินไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ ตาม ป.ที่ดิน มาตรา 2 และแม้หากที่ดินพิพาทจะพ้นจากการเป็นที่ขายต่งไปโดยสภาพ เนื่องจากในฤดูฝนน้ำท่วมไม่ถึง แต่ที่ดินพิพาทก็ยังคงเป็นของรัฐประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกันตาม ป.พ.พ. มาตรา 1304 (1) การที่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 เข้ายึดถือครอบครองที่ดินพิพาทโดยไม่มีสิทธิครอบครองและโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการต้องห้ามตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9 ย่อมไม่มีสิทธิอ้างการครอบครองที่ผิดกฎหมายใช้ยันรัฐได้ไม่ว่าในทางใด การฟ้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเพื่อไม่ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินพิพาท จึงมีผลเท่ากับอ้างสิทธิครอบครองมายันรัฐซึ่งไม่อาจกระทำได้ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง ส่วนจำเลยที่ 2 นั้น พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 122 บัญญัติให้นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดิน นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 จึงมีอำนาจฟ้องแย้งขอให้บังคับโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 พร้อมบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทได้

คำพิพากษา

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษารวมกัน โดยให้เรียกโจทก์ในสำนวนแรกว่า โจทก์ที่ 1 เรียกโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 9 ในสำนวนหลังว่า โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 10 ตามลำดับ และเรียกจำเลยที่ 1 และที่ 2 ทั้งสองสำนวนว่า จำเลยที่ 1 และที่ 2 โจทก์ทั้งสองสำนวนฟ้องขอให้พิพากษาว่า โจทก์ทั้งสิบเป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 ซึ่งเป็นวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และที่ดินดังกล่าวไม่ใช่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ห้ามจำเลยทั้งสองกระทำการอันเป็นการรบกวนการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทของโจทก์ทั้งสิบ กับให้จำเลยทั้งสองไปดำเนินการเพิกถอนการขออนุญาตหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินพิพาท หากไม่ดำเนินการให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา จำเลยทั้งสองให้การและฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องและขับไล่โจทก์ทั้งสิบพร้อมบริวารออกไปจากที่ดินพิพาท และรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายสิ่งของออกจากที่ดินพิพาท หากโจทก์ทั้งสิบไม่รื้อถอนและขนย้ายทรัพย์สินออกไป ให้จำเลยทั้งสองหรือเจ้าพนักงานบังคับคดีมีอำนาจรื้อถอน และขนย้ายสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดออกไป โดยให้โจทก์ทั้งสิบเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด โจทก์ที่ 1 ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยกฟ้องแย้ง โจทก์ที่ 2 ถึงที่ 10 ให้การแก้ฟ้องแย้งขอให้ยก

ฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นพิพากษา ให้ขับไล่โจทก์ทั้งสิบพร้อมบริวารออกจากที่ดินพิพาท ให้โจทก์ทั้งสิบ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และขนย้ายสิ่งของออกจากที่ดินพิพาทด้วยค่าใช้จ่ายของโจทก์ทั้งสิบ ห้าม โจทก์ทั้งสิบและบริวารเกี่ยวข้องกับที่ดินพิพาทอีกต่อไป กับให้โจทก์ทั้งสิบใช้ค่าฤชาธรรมเนียมใน ส่วนฟ้องแย้งทั้งสองสำนวนแทนจำเลยทั้งสอง โดยกำหนดค่าทนายความ สำนวนแรก 3,000 บาท สำนวนที่สอง 10,000 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ยกฟ้องโจทก์ทั้งสิบ ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วน ฟ้องเดิมของโจทก์ทั้งสิบให้เป็นพับ โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 3 และที่ 5 ถึงที่ 10 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิพากษายืน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีในส่วนฟ้องแย้งทั้งสองสำนวนในศาลชั้นต้นกับ ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจาก ศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่มีได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสิบต่าง ครอบครองที่ดินพิพาท โจทก์ที่ 1 ครอบครองเนื้อที่ 1 งาน 5.6 ตารางวา พร้อมบ้านเลขที่ 71/1 โจทก์ที่ 2 เนื้อที่ 2 งาน 34.1 ตารางวา พร้อมบ้านอยู่อาศัยและให้เช่าพักแรมเลขที่ 3/9 โจทก์ที่ 3 เนื้อที่ 40.5 ตารางวา พร้อมบ้านเลขที่ 3/6 โจทก์ที่ 4 เนื้อที่ 1 ไร่ 1 งาน 20.2 ตารางวา พร้อมบ้าน เลขที่ 3/4 โจทก์ที่ 5 เนื้อที่ 3 งาน 22.4 ตารางวา พร้อมบ้านอยู่อาศัยและให้เช่าพักแรมเลขที่ 99/4 โจทก์ที่ 6 เนื้อที่ 2 งาน 5.9 ตารางวา พร้อมบ้านเลขที่ 154/4 โจทก์ที่ 7 เนื้อที่ 84.1 ตารางวา พร้อมบ้านเลขที่ 135/5 โจทก์ที่ 8 เนื้อที่ 2 งาน 78.3 ตารางวา โจทก์ที่ 9 เนื้อที่ 1 งาน 66.1 ตารางวา และโจทก์ที่ 10 เนื้อที่ 3 งาน 11.5 ตารางวา วันที่ 28 ตุลาคม 2559 จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 มีหนังสือถึงสำนักงานที่ดินว่า ด้วยจำเลยที่ 1 ได้รับการร้องเรียนกรณีมีการบุกรุก ที่ดินริมตลิ่งแม่น้ำโขง โดยเอกชนหลายรายเข้าไปล้อมรั้วแสดงสิทธิครอบครอง และมีบางรายปลูก บ้านพักส่วนตัว ขอให้จำเลยที่ 1 ตรวจสอบและรังวัดที่ดินว่างเปล่าเพื่อเป็นที่สาธารณประโยชน์ ของหมู่บ้านได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและเพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง จึงขอ ความอนุเคราะห์ประมาณค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดินเนื้อที่ประมาณ 11 ไร่ มีผู้คัดค้านประมาณ 20 ราย ครอบคลุมนที่ดินพิพาทที่โจทก์ทั้งสิบครอบครองด้วย คดีสำหรับโจทก์ที่ 4 ยุติไปตาม คำพิพากษาศาลชั้นต้น และคดีสำหรับโจทก์ที่ 3 ที่ 6 และที่ 10 ยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 5 มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ตามที่ได้รับอนุญาตให้ ฎีกาว่า ที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 มีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทหรือไม่ เห็นว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินไม่มีหนังสือสำคัญ แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 เป็นฝ่ายที่กล่าวอ้างว่า โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 แต่ละคนต่างมีสิทธิครอบครองที่ดินพิพาทด้วยการครอบครองที่ดินสืบต่อกันมาตั้งแต่ก่อน ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 4 บัญญัติว่า "บุคคลใดได้มา ซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดินก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ให้มีสิทธิครอบครองสืบไปและ ให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย" โดยประมวลกฎหมายที่ดินเริ่มใช้บังคับในวันที่ 1 ธันวาคม 2497 หน้าที่ในการนำสืบข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างจึงตกแก่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ที่โจทก์ที่ 1 นำสืบว่า เดิมที่ดินพิพาทมีเนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน 65 ตารางวา นายวงศ์และนางเตี้ยง ได้ครอบครองและ ทำประโยชน์ด้วยการปลูกพืชไร่และกอไผ่ขาย นายวงศ์และนางเตี้ยงมีบุตร 5 คน นายบุญศรี และนางบาง มารดาของนายบุญตัน ต่างเป็นบุตรของนายวงศ์และนางเตี้ยง หลังจากนายวงศ์และ นางเตี้ยงตาย ทายาทตกลงมอบที่ดินให้แก่นายบุญศรี ต่อมานายบุญศรีแบ่งที่ดิน 1 งาน 5.6 ตารางวา ให้แก่นายบุญตันซึ่งเป็นหลาน วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2537 นายบุญตันขายที่ดินให้แก่นาง โสภภาพรรณ ในราคา 130,000 บาท วันที่ 10 พฤศจิกายน 2553 นางโสภภาพรรณขายที่ดินให้แก่นาง

วันดี มารดาของโจทก์ที่ 1 ในราคา 500,000 บาท นางวันดีเข้าครอบครองที่ดินและปลูกสร้างบ้านเลขที่ 71/1 และเมื่อต้นปี 2555 นางวันดีได้ยกที่ดินพร้อมบ้านให้แก่โจทก์ที่ 1 โดยโจทก์ที่ 1 มีนายบุญตันซึ่งเกิดปี 2485 เป็นพยานเบิกความสนับสนุนว่า พยานเห็นนายวงศ์และนางเตี้ยงครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทด้วยการปลูกพืชไร่และกอไผ่ขายตั้งแต่พยานจำความได้ พยานเคยไปช่วยนางเตี้ยงปลูกผักสวนครัวด้วยก็ตาม แต่นางเตี้ยงกลับมิได้ไปแจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน 180 วัน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 มาตรา 5 ซึ่งหากนายวงศ์และนางเตี้ยงได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ 1 ธันวาคม 2497 โดยชอบ เพียงแต่ไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน กับมิใช่เป็นที่ดินที่มีการหวงห้ามมิให้ราษฎรเข้าถือครอง ย่อมไม่มีเหตุผลใดที่นายวงศ์และนางเตี้ยงจะต้องละเลยไม่ไปแจ้งการครอบครองที่ดินต่อทางราชการเพื่อรักษาสิทธิในที่ดินของตนไว้ ทั้งนายบุญตันมิได้เบิกความอธิบายให้เหตุผลในเรื่องดังกล่าว ข้ออ้างการครอบครองที่ดินพิพาทของโจทก์ที่ 1 ว่าได้ครอบครองสืบต่อกันมาจากนายวงศ์และนางเตี้ยงตั้งแต่ก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ จึงไม่น่าหนักในการรับฟัง คงรับฟังได้เพียงว่า นายบุญตันครอบครองและขายที่ดินพิพาทให้แก่นางโสภาพรรณเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2537 นางโสภาพรรณขายที่ดินต่อให้แก่นางวันดี มารดาของโจทก์ที่ 1 เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2553 และนางวันดียกให้แก่โจทก์ที่ 1 ในปี 2555 เท่านั้น ล้วนแต่เป็นการเข้าครอบครองที่ดินพิพาทภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับแล้วทั้งสิ้น ส่วนโจทก์ที่ 2 นำสืบว่า เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2554 นายธนาชาติซื้อที่ดินพิพาทบางส่วนจากนายสุรินทร์ในราคา 150,000 บาท วันที่ 31 มกราคม 2556 โจทก์ที่ 2 ซื้อที่ดินเนื้อที่ 1 งาน 53 ตารางวา จากนางจिरารัตน์ในราคา 700,000 บาท และวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556 โจทก์ที่ 2 ซื้อที่ดินเนื้อที่ 50 ตารางวา จากนายธนาชาติในราคา 200,000 บาท โจทก์ที่ 5 นำสืบว่า โจทก์ที่ 5 ซื้อที่ดินมาจากนายสุรินทร์และนางปราณี เมื่อปี 2544 จากนั้นโจทก์ที่ 5 สร้างบ้านอยู่อาศัย ประกอบกิจการค้าขายและให้เช่าพักแรมในชื่อ "บ้านพัก ร." มาจนถึงปัจจุบัน และโจทก์ที่ 7 นำสืบว่า เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2533 นางโสภาพรรณและนางสาวคะนิงนิจ ซื้อที่ดินมาจากนายปัญญา แล้วโจทก์ที่ 7 ซื้อที่ดินต่อจากนางโสภาพรรณและนางสาวคะนิงนิจ คงเป็นการนำสืบเพียงในช่วงที่แต่ละคนซื้อที่ดินมาและเข้าครอบครองที่ดินพิพาทส่วนของตนเท่านั้นและเป็นการซื้อที่ดินที่ไม่มีหลักฐานสำหรับที่ดินเพื่อการอ้างอิงถึงสิทธิครอบครองในที่ดิน ผู้ที่ขายที่ดินจะได้ที่ดินมาโดยชอบหรือไม่ อย่างไรและเมื่อใดก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับหรือไม่ ก็ไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ ที่โจทก์ที่ 2 เบิกความว่าที่ดินพิพาทอยู่ในชุมชนเก่าที่ชาวบ้านอยู่อาศัยมานานหลายร้อยปี แต่ที่ดินกลับไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินเลยและมีเฉพาะในส่วนที่โจทก์ทั้งสิบครอบครองซึ่งอยู่ริมแม่น้ำโขงเท่านั้นที่ไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน หากได้อยู่ในส่วนอื่นของชุมชนที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัยไม่สำหรับโจทก์ที่ 9 นำสืบว่า โจทก์ที่ 9 ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินเมื่อปี 2540 ตกทอดมาจากบิดามารดา และบิดามารดาครอบครองสืบมาต่อจากตายาย โจทก์ที่ 9 ปลูกผักสวนครัวและไม้ยืนต้น แต่โจทก์ที่ 9 เบิกความตอบทนายจำเลยทั้งสองถามค้านว่า ต้นไผ่ ต้นกล้วยและเถาวัลย์ตามภาพถ่ายเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและโจทก์ที่ 9 มิได้อาศัยอยู่ในที่ดินพิพาท พยานหลักฐานตามที่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 นำสืบมายังฟังไม่ได้ว่า โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 แต่ละคนได้ครอบครองที่ดินพิพาทสืบต่อจากผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินและโดยไม่ขาดสายตั้งแต่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ หากแต่เป็นการเข้าครอบครองภายหลังวันที่

ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับแล้ว ไม่มีกรณีที่จะทำให้โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 พึงได้รับความคุ้มครองว่าเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 4 ได้ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 จึงไม่มีสิทธิครอบครองในที่ดินพิพาท เมื่อที่ดินพิพาทมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 2 และแม้หากที่ดินพิพาทจะพ้นจากการเป็นที่ขายดิ่งไปโดยสภาพ เนื่องจากในฤดูฝนน้ำท่วมไม่ถึงดังโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ฎีกา แต่ที่ดินพิพาทก็ยังคงเป็นของรัฐ ประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่าอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1304 (1) ตามคำให้การต่อสู้คดีของจำเลยทั้งสอง การที่โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 เข้ายึดถือครอบครองที่ดินพิพาทโดยไม่มีสิทธิครอบครองและโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 ย่อมไม่มีสิทธิอ้างการครอบครองที่ผิดกฎหมายใช้ยันรัฐได้ไม่ว่าในทางใด การฟ้องจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐเพื่อไม่ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินพิพาท จึงมีผลเท่ากับอ้างสิทธิครอบครองมายันรัฐซึ่งไม่อาจกระทำได้ โจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยทั้งสอง ส่วนจำเลยที่ 1 นั้น พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 มาตรา 122 บัญญัติให้นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดิน นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกันดำเนินการ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ จำเลยที่ 1 โดยจำเลยที่ 2 จึงมีอำนาจฟ้องแย้งขอให้บังคับโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 พร้อมบริวารออกไปจากที่ดินพิพาทได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 พิจารณามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยในผล ฎีกาของโจทก์ที่ 1 ที่ 2 ที่ 5 ที่ 7 และที่ 9 ฟังไม่ขึ้น พิจารณายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในส่วนฟ้องเดิมและฟ้องแย้งในชั้นฎีกาทั้งสองสำนวนให้เป็นพับ

องค์คณะ

ปรีชา เชิดชู · ปุณณะ จงนิมิตรสถาพร · ธวัชชัย รัตนเหลียม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← [deka.supremecourt.or.th](https://www.thaideka.online/deka/5122-5123/2566) · <https://www.thaideka.online/deka/5122-5123/2566>